

การบริหารจัดการขยะเทศบาลเมืองน่าน

1. สถานการณ์การจัดการมูลฝอย เทศบาลเมืองน่าน

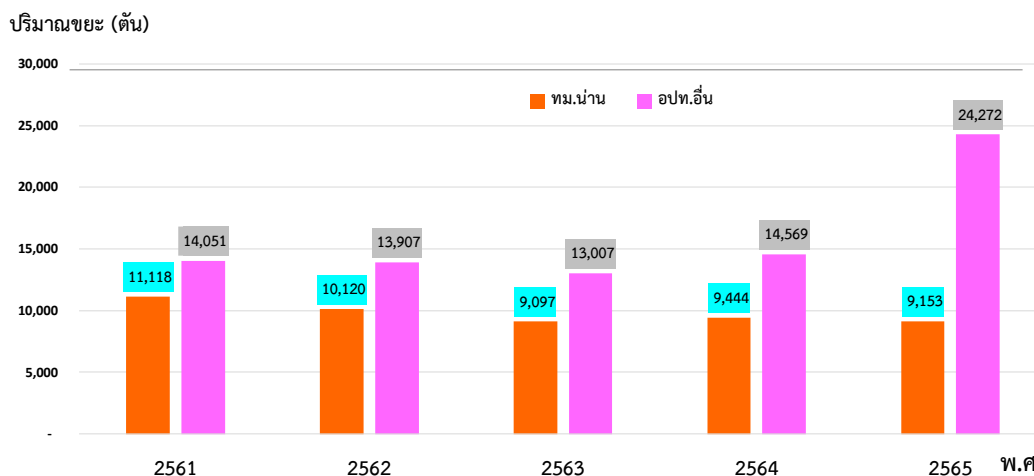
เทศบาลเมืองน่าน ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการถ่ายโอนภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน รวมเงินทั้งสิ้น 81,240,000 บาท โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน จำนวน 22 แห่งที่นำมูลฝอยมากำจัดร่วมกับเทศบาลเมืองน่าน รวมมีปริมาณมูลฝอยกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาลจำนวน 60 ตัน/วัน (เทศบาลเมืองน่านประมาณ 22 ตันต่อวัน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น 40 ตัน/วัน)

ตารางที่ 1 ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น

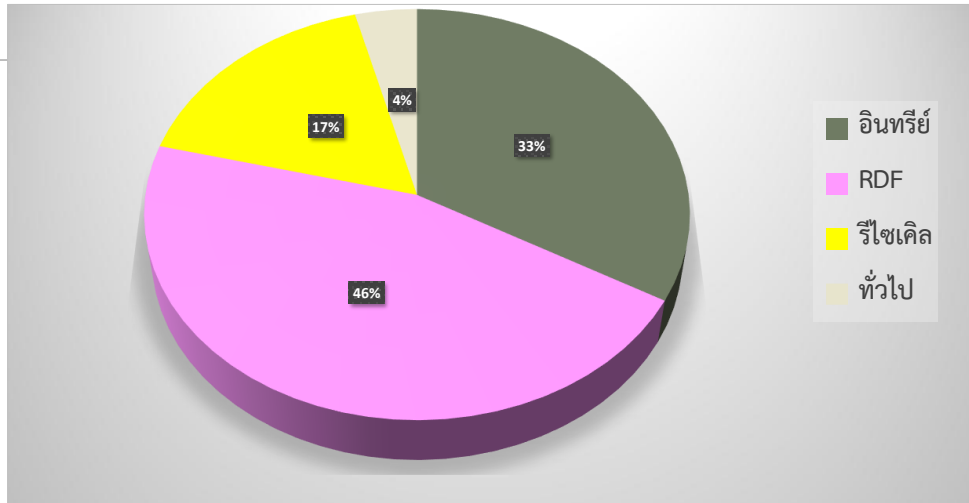
ปีงบประมาณ	ปริมาณมูลฝอยทั่วไปที่เกิดขึ้น	
	ตันต่อปี	ตันต่อวัน
2557	10,243	28
2559	10,275	28
2560	10,755	29
2561	11,118	30
2562	10,121	28
2563	9,125	25
2564	9,490	26
2565	9,153	25
2566	7,992	22

อัตราการเกิดปริมาณมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน ประมาณ 1 กิโลกรัม/คน/วัน

ปริมาณขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองน่าน และ อปท.อื่น ย้อนหลัง 5 ปี

สัดส่วนขยะมูลฝอย บ่อฝังกลบขยะเทศบาลเมืองน่าน

องค์ประกอบขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 2 ลำปาง ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่านและเทศบาลเมืองน่าน ได้ดำเนินการคัดแยกองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน ในระหว่างวันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ 2565 ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดแยกองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย พ.ศ.2565 ลงวันที่ 1 กันยายน 2564 ซึ่งองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ สถานที่กำจัดขยะของเทศบาลเมืองน่าน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองน่าน

องค์ประกอบของขยะมูลฝอย	สัดส่วนของปริมาณองค์ประกอบขยะมูลฝอย (ร้อยละ)
1. ขยะอาหาร	34.2
2. มูลฝอยจากสวน (กิ่งไม้ ใบไม้ เศษหญ้า ดอกไม้หรือผลไม้ร่วงจากต้น)	7.5
3. กระดาษ (ไม่รวมกระดาษชำระ)	8.5
4. ไม้	0.9
5. ผ้า	2.7
6. ยางและหนัง	0.5
7. ฝ้ายอ้อม	4.3
8. พลาสติก	29.3
9. โฟม	0.6
10. โลหะและอลูมิเนียม	1.0
11. แก้ว	3.6
12. ของเสียอันตรายชุมชน	0.3
13. ซากอิเล็กทรอนิกส์	0.4
14. มูลฝอยติดเชื้อ	1.3
15. อื่นๆ	4.9

2. ระบบการเก็บขนมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน

เทศบาลเมืองน่านได้ดำเนินการจัดการมูลฝอยเอง ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บขนมูลฝอย ตลอดจนการกำจัด ดังนี้

รถเก็บขนมูลฝอยทั่วไป	9 คัน	นำไปฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ
รถเก็บขนเศษอาหาร	2 คัน	นำไปใช้ประโยชน์ต่อ โดยนำไปให้อาหารสัตว์
รถเก็บกิ่งไม้ ใบไม้	2 คัน	นำไปทิ้ง ณ บ่อฝังกลบขยะเก่า
รถเก็บขยะอันตราย	1 คัน	จ้างเอกชนกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ
รถเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ	1 คัน	นำไปกำจัดโดยเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

เทศบาลเมืองน่านดำเนินการจัดเก็บมูลฝอย ภายใต้นโยบายของผู้บริหารที่ให้จัดเก็บมูลฝอย ให้สะอาดทุกที่ ไม่มีมูลฝอยตกค้าง ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดวัน และ เวลาจัดเก็บมูลฝอย

- ในถนนสายหลัก ดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยทุกวัน กำหนดเวลาให้ประชาชนตั้งวางขยะเพื่อรอการจัดเก็บ

- ถนนสายรอง ดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยวันเว้นวัน กำหนดเวลาให้ประชาชนตั้งวางขยะเพื่อรอการจัดเก็บตั้งแต่เวลา

2. การเก็บขยะแยกประเภท และความรู้ในการจัดเก็บขยะแต่ละประเภท ขยะที่จัดเก็บได้ในแต่ละวัน เป็นขยะที่เหลือจากการคัดแยกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิด ก่อนทิ้งลงถังขยะจัดเก็บแยกประเภทดังนี้

- ขยะทั่วไป	จัดเก็บทุกวันในถนนสายหลัก
	จัดเก็บวันเว้นวันในถนนสายรอง
- ขยะเศษอาหาร	จัดเก็บทุกวัน
- ขยะอันตรายจากชุมชน	จัดเก็บทุกอาทิตย์
- ขยะกิ่งไม้มัดเก็บเฉพาะกิ่งไม้	จัดเก็บอาทิตย์ละ 1 วัน โดยได้นัดหมายกับชุมชน

โดยกำหนดเส้นทางการเดินรถเก็บมูลฝอย (Route map) จัดทำแผนกำหนดสถานที่เก็บขน พร้อมวัน เวลาเก็บขนแต่ละประเภท พร้อมกับประชาสัมพันธ์โดยทำประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบการเก็บขนมูลฝอย

3. มาตรการแก้ไขปัญหาขยะตกค้างอย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

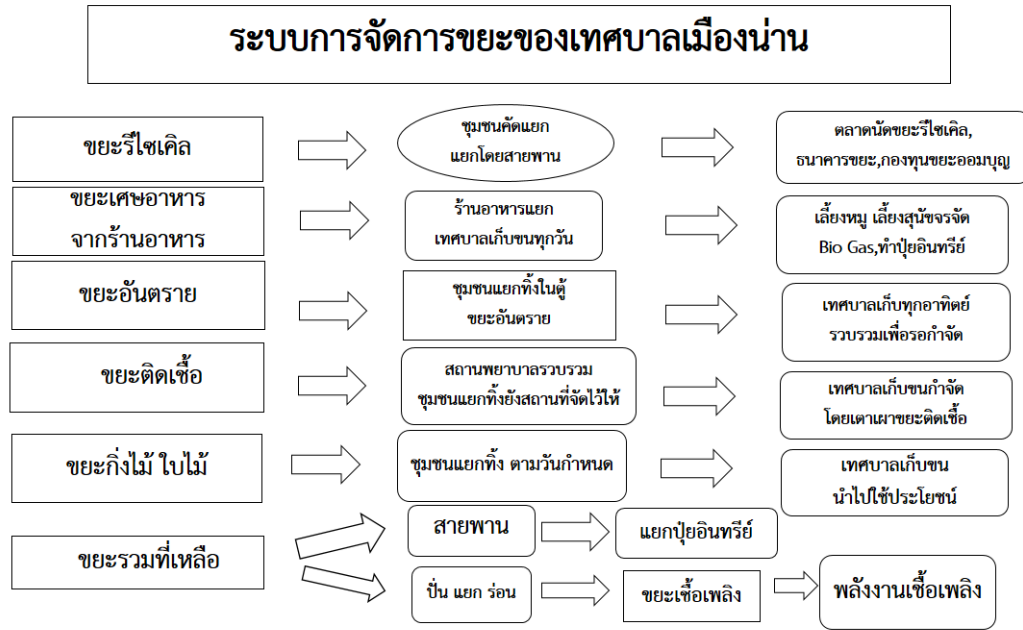
กำหนดให้เจ้าหน้าที่สำรวจจุดเสี่ยงที่มีการทิ้งขยะนอกเวลาและจุดที่มีการลักลอบทิ้งขยะในที่ว่างริมทาง และจัดเจ้าหน้าที่ชุดเร่งด่วนเข้าจัดเก็บขยะที่มีการทิ้งนอกเวลาทุกเส้นทาง เผื่อระวังพื้นที่ว่างริมทางเพื่อไม่ให้เป็นที่ทิ้งขยะ

3. สถานที่กำจัดมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน

ปัจจุบัน เทศบาลเมืองน่าน มีสถานที่กำจัดมูลฝอย ซึ่งเป็นสถานที่กำจัดมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ โดยวิธีการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary landfill) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณ ถ. น่าน-ทุ่งช้าง ต.ผาลิ่งห์ เมือง จ.น่าน มีเนื้อที่จำนวน 60 ไร่ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน จำนวน 22 แห่ง ที่นำ มูลฝอยมากำจัด ร่วมกับเทศบาลเมืองน่าน รวมมีปริมาณมูลฝอยกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาลจำนวน 60 ตัน/วัน (อปท.อื่น จำนวน 40 ตัน/วัน และ เทศบาลเมืองน่าน 20 ตัน/วัน)

อปท.อื่นที่นำมากำจัดที่เทศบาลเมืองน่าน

4. นโยบายและแนวทางในการจัดการกับปริมาณมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน

นโยบายและแผนการดำเนินการจัดการมูลฝอย

1. แผนการจัดการมลพิษ พ.ศ. 2566 – 2570
2. แผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใน พ.ศ. 2560 – 2564
3. แผนบริหารการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดน่าน / แผนจังหวัดสะอาด
4. Roadmap การจัดการขยะและของเสียอันตรายตามนโยบายรัฐบาล ประกอบด้วย
 - 1) การกำจัดขยะเก่า
 - 2) สร้างรูปแบบการจัดการขยะและมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะใหม่)
 - 3) วางระเบียบมาตรฐานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
 - 4) สร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน (ให้ความรู้ประชาชน บังคับใช้กฎหมาย)

การดำเนินงานด้านการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิด

การดำเนินการด้านการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอย ปัจจุบันได้ดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการลด การคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด และเพิ่มประสิทธิภาพการแปรสภาพมูลฝอยให้มีมูลค่า โดยนำหลักการ 3R ซึ่งประกอบด้วย Reduce Reuse และ Recycle มาใช้ในการดำเนินงาน เช่น

- 1) โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ประชาชนผ่านสื่อต่างๆ
- 2) โครงการขยะออมบุญ เทศบาลเมืองน่าน
- 3) โครงการแปรรูปขยะเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ความรู้การใช้ประโยชน์จากขยะเศษอาหารแก่ผู้แทนชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่เขตเทศบาล

4) โครงการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบในการจัดการมูลฝอยเพื่อลดปริมาณมูลฝอยโดยนำไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อสภาพแวดล้อมชุมชนที่ดี

นโยบายการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน

เทศบาลเมืองน่าน ให้บริการเก็บขนมูลฝอยอันตรายจากชุมชนในเขตพื้นที่แยกต่างหากจากมูลฝอยทั่วไป โดยชนิดของมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือนที่ดำเนินการจัดเก็บ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ กระจกสเปร์ย เครื่องสำอางหมดอายุ ยารักษาโรคที่หมดอายุ ภาชนะบรรจุน้ำยาทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์ น้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก สีทาบ้าน กาว ทินเนอร์ และแลคเกอร์ รวมทั้งภาชนะบรรจุสารฆ่าแมลง สารกำจัดวัชพืช ภาชนะใส่ปุ๋ยเคมี และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยมีนโยบายในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การแยกทิ้งจากบ้านเรือน

- ประชาชนแยกมูลฝอยอันตรายใส่ถุงต่างหาก ไม่ปะปนกับมูลฝอยทั่วไป และติดป้ายระบุว่าเป็นมูลฝอยอันตราย ทิ้งลงในถังขยะหรือตั้งวางข้างถังขยะ เพื่อรอการจัดการจัดเก็บจากเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร
- ทิ้งมูลฝอยอันตรายลงในถังรองรับมูลฝอยอันตรายเฉพาะ ตามจุดหรือบริเวณที่กรุงเทพมหานครได้มีการตั้งวางถังรองรับมูลฝอยอันตรายไว้
- ทิ้งให้กับรถเก็บขนมูลฝอยทั่วไปที่ให้บริการเก็บขนมูลฝอยภายในชุมชน หรือทิ้งกับรถที่สำนักงานเขตกำหนดไว้สำหรับเก็บมูลฝอยอันตรายเฉพาะ ตามวัน เวลา ที่สำนักงานเขตกำหนด

2. การเก็บขนมูลฝอยอันตรายจากชุมชน

- ใช้รถจัดเก็บมูลฝอยทั่วไป ซึ่งมีช่องแยกเก็บมูลฝอยอันตรายด้านหน้าตัวรถ จัดเก็บทุกวัน
 - ใช้รถเก็บขนมูลฝอยอันตรายที่สำนักงานเขตกำหนดไว้สำหรับเก็บมูลฝอยอันตรายเฉพาะ จัดเก็บทุกวัน
- 1 และ 15 ของเดือนหรือตามวัน เวลา ที่สำนักงานเขตกำหนด

โครงการขยะออมบุญ เทศบาลเมืองน่าน

เทศบาลเมืองน่านจึงได้ดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอย ภายใต้แผนปฏิบัติการ การจัดการขยะมูลฝอย ชุมชน “จังหวัดสะอาด” ซึ่งมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมุ่งสู่การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเขตเทศบาลเมืองน่านให้เกิดความยั่งยืน และได้ส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมการรับบริจาคขยะรีไซเคิล (ขยะออมบุญ) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการ การคัดแยกขยะครัวเรือน การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากขยะโดยการนำขยะมาก่อให้เกิดเป็นรายได้ในรูปแบบของ การออมเงิน จากการดำเนินงานสามารถทำให้โครงการขยะออมบุญ มีสมาชิกนำขยะมาบริจาค และมีขยะบางประเภทที่ผู้รับซื้อขยะไม่รับซื้อ เช่น ขวดน้ำพลาสติกสี และขวดน้ำพลาสติกของเครื่องดื่มวิตามิน เป็นขยะที่ตกค้างจากการคัดแยกขยะซึ่งมีจำนวนมาก จำเป็นต้องนำไปทิ้ง ณ บ่อฝังกลบขยะ

ทั้งนี้ โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ในการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ในระดับ ครัวเรือนให้กับประชาชนในชุมชน เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตามกระบวนการต่างๆ เชื่อมโยงสู่การใช้งาน อย่างเป็นรูปแบบ เพื่อความสวยงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้น เทศบาลเมืองน่านจึงนำหลักคิด “เปลี่ยน ภาระให้เป็นพลัง” ด้วยการ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด การดูแลสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะชุมชน รวมทั้งคัดแยกขยะ **ด้วยการจัดทำโครงการ ขยะออมบุญ** เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ตั้งแต่ในระดับครัวเรือน และสร้างกระบวนการทัศน เปลี่ยนแปลงแนวคิดของ ประชาชนเรื่องขยะ โดย นำหลักธรรมเรื่องบุญเข้ามาเชื่อมโยงควบคู่ไปกับการใช้พลังชุมชนเข้ามาบริหารจัดการขยะ ชุมชนแบบชุมชนมีส่วนร่วม ด้วยการนำขยะมาบริจาค และมีกระบวนการและกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึก สร้าง วัฒนธรรมการคัดแยกขยะ ร่วมกันสร้างสังคมเอื้ออาทร ร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้สะอาด สร้างชุมชน ต้นแบบ (Model) ในการจัดการขยะ แล้วจึงขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ ในเขตเทศบาลเมืองน่านต่อไป

ขยะออมบุญ เทศบาลเมืองน่านได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมการรับบริจาคขยะรีไซเคิล และ ให้ทุกชุมชนตั้งกองทุนละ ๑ กองทุนเพื่อเป็นเงินสวัสดิการสำหรับสมาชิกที่บริจาคขยะรีไซเคิล ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ปริมาณขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้	๔๒.๖๖ ตัน คิดเป็นเงิน ๑๓๔,๓๘๔ บาท
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ปริมาณขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้	๓๙.๘๘ ตัน คิดเป็นเงิน ๑๑๓,๘๗๓ บาท

